

SA's Leading Past Year

Exam Paper Portal

S T U D Y

You have Downloaded, yet Another Great
Resource to assist you with your Studies ☺

Thank You for Supporting SA Exam Papers

Your Leading Past Year Exam Paper Resource Portal

Visit us @ www.saexamapers.co.za

SA EXAM
PAPERS

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U THOMA (FAL)

BAMMBIRI LA VHURARU (P3)

2017

MARAGA: 100

TSHIFHINGA: Awara 2½

Bammbiri ili li na masiatari a 6.

NDAELA NA MAFHUNGOTHANGELI

1. Heли bammbiri li na KHETHEKANYO THARU:

KHETHEKANYO YA A:	Maanea	(50)
KHETHEKANYO YA B:	Zwibveledzwa Zwilapfu zwa Vhudavhidzani	(30)
KHETHEKANYO YA C:	Zwibveledzwa Zwipfufhi zwa Vhudavhidzani/ zwa Tsumbedzi/zwa Mafhungo	(20)

2. Fhindulani mbudziso NTHIHI u bva kha khethekanyo INWE na INWE.

3. Nwalani nga luambo lune na khou lingwa ngalwo.

4. Thomani KHETHEKANYO INWE na INWE kha siatari LISWA.

5. Ni fanela u pulana (tsumbo: mapa wa muhumbulo/nyolo/tshati ya nyelelo/
maipfi a re khii na zwinwe), u vhalulula na u sedzulusa mushumo wanu.
Pulane yanu i tea u RANGELA maanea.

6. U pulana hothe hu tea u sumbedzwa nga u ralo. Ni eletshedzwa u thutha
pulane yothe nga u tala mutalo u budekanyaho khayo.

7. Ni eletshedzwa lwa tshothe uri ni shumise ndangatshifhinga iyi yo
anganywaho:

KHETHEKANYO YA A:	Heneffa kha minetse ya 80
KHETHEKANYO YA B:	Heneffa kha minetse ya 40
KHETHEKANYO YA C:	Heneffa kha minetse ya 30

8. Nomborani phindulo dzanu sa zwe thothe dza nomboriswa zwone kha
bammbiri la mbudziso.

9. Neani phindulo INWE na INWE thothe yo teaho.

10. Musi ni tshi vhala tshivhalo tsha maipfi, maipfi a re kha thothe ye na nanga
ha tei u katelwa kha itsho tshivhalo.

11. Nwalani nga vhudele nahone zwi no vhalea.

KHETHEKANYO YA A: MAANEA**MBUDZISO 1**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha dza malo dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu vhe maipfi a u bva kha 250 u ya kha 300.

- 1.1 Arali hu si nga nthani ha mapholisa ndi musi a songo li vhona. [50]
- 1.2 Vhudifari havhuđi vhu a vhuedza vhutshiloni. [50]
- 1.3 Nwalani maanea ane a fhela nga maipfi haya: ... u thetshelesa zwo nthusa. [50]
- 1.4 Migwalabo tshivhangi tsha zwivhuya na mitshinyalo. [50]
- 1.5 U shaea ha mishumo zwi tutuwedza u anda ha vhugevhenga. Tađani. [50]
- 1.6 Talelani zwifanyiso zwi tevhelaho nga vhuronwane uri ni do kona u nwala maanea ane a anana nazwo. Nangani tshithihi tsha izwo zwifanyiso ni nwale ngatsho maanea anu. Maanea anu ni a nee thoho yo teaho:

1.6.1

[Tshi bva kha: Inthanethe]

[50]

1.6.2

[Tshi bva kha: Inthanethe]

[50]

1.6.3

[Tshi bva kha: Inthanethe]

[50]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A:

50

KHETHEKANYO YA B: ZWIBVELEDZWA ZWILAPFU ZWA VHUDAVHIDZANI**MBUDZISO 2**

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha nna dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu vhe maipfi a u bva kha 120 u ya kha 150.

2.1 VHURIFHI HA TSHIOFISI

Nwalelani yunivesithi ine na khou tama u dzhena khayo ni tshi ita khumbelo ya u dzhena afho riwaha u tevhelaho. Ni sumbedze na budo line na khou li tama.

[30]

2.2 NGANEAVHUTSHILO YA MUFU

Muñwe wa shaka lanu la tsinisa o ri sia. Vha muñga vho ni humbela uri ni vhale nganeavhutshilo yawe nga duvha la mbulungo.

Nwalani nganeavhutshilo ine na do i vhala nga ilo duvha.

[30]

2.3 MUUVHIGO

Inwi sa muriwaleli wa siviki no dzhanela u pfumbudzwa nga ha ndila dzavhudzi dza u kona u shumisana na vhadzulapo, ho dzudzanywaho nga masipala wa hanu.

Nwalani muvhigo une na do u nea komiti ya siviki ya hanu.

[30]

2.4 MUFHINDULANO

No vha na mashudu a u tangana na muimbi makone we na vha ni tshi lavhelela u mu vhona nga mañgo anu.

Nwalani mufhindulano we wa vha hone vhukati hanu na uyo muimbi.

[30]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B:

30

**KHETHEKANYO YA C: ZWIBVELEDZWA ZWIPFUFHI ZWA VHUDAVHIDZANI/
ZWA TSUMBEDZI/ZWA MAFHUNGO**

MBUDZISO 3

Fhindulani mbudziso NTHIHI kha tharu dzi tevhelaho. Vhulapfu ha phindulo yanu vhu tea u vha maipfi a u bva kha 80 u ya kha 100.

3.1 GARĀTA YA THAMBO

No aluswa mushumoni, no no vha kha vhuimo ha n̄ha. Sa ndila ya u livhuwa zwe Mudzimu vha ni itela zwone, no humbula u ita vhutambo ha u pembelela maimo kana mushumo wonowo na thama dzañu.

Nwalani garaña ya thambo ine na do i rumela kha idzo thama dzañu. [20]

3.2 DAYARI

No vha no fara lwendo lwa u ya Mpumalanga lwa mađuvha mañanu u guda nga zwa mupo no imela muvhundu wa hanu.

Nwalani dayari nga zwo bvelelaho nga mađuvha ayo. [20]

3.3 NDAELA

No vha no fhelekedza makhulu wanu ha dokotela u toliwa.

Nwalelani vhabebi vhañu ndaela dze dza newa makhulu wanu nga dokotela. [20]

**THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C:
MARAGAGUTE:**

20
100